

Štrukturálne fondy ako nástroj k zvyšovaniu kvality života na vidieku

Structural Funds as a tool to improve the quality of countryside

Mário PÄTOPRSTÝ

Abstract

Improving quality of life is also closely related with the environment in which the rural population lives and moves. To improve the environment helps also the structural funds. In the programming period 2007-2013, is for Slovak Republic available 11 operational programs financed by the Structural Funds. One of these programs is the Regional Operational Programme, whose main goal is to increase the availability and quality of civil infrastructure and facilities in the regions. The operating program by focusing its priority axes as the OP Transport, OP Information Society, OP Competitiveness and Economic Growth, OP Education and OP Employment and social inclusion. Analysis of the Priority axis 4 Regeneration sites are trying to quantify the impact of this priority axis to improve the quality of rural life in the Nitra region.

Key words: Regional Operational Programme, project, village, city

Úvod

Podporou zo štrukturálnych fondov sa snažia žiadatelia zvyšovať kvalitu života na vidieku. Finančné prostriedky smerované zo štrukturálnych fondov do tejto oblasti sú najvyššie v histórii SR. Európsky fond regionálneho rozvoja financuje túto oblasť aj prostredníctvom Regionálneho operačného programu. Tento operačný program, ktorého hlavným cieľom je „Zvýšenie dostupnosti a kvality občianskej infraštruktúry a vybavenosti územia v regiónoch“ je rozdelený do 7 prioritných osí. Z týchto prioritných osí šesť rieši problematiku zvyšovania kvality života na vidieku a v miestach.

Materiál a metódy

Materiál pre príspevok tvoria:

- databáza Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
- databáza štatistického úradu o počte obyvateľov
- odborná literatúra týkajúca sa danej problematiky
- Regionálny operačný program

Použili sme metódu komparácie t.j. porovnávali sme úspešné projekty z hľadiska počtu obyvateľov a získaného príspevku zo štátneho rozpočtu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja. Žiadateľov sme si rozdelili na mestá a obce a tieto sme ďalej rozdelili podľa príslušnosti k jednotlivým okresom v rámci Nitrianskeho kraja. Analyzovali sme opatrenie 4.1. Regenerácia sídiel – samostatne dopytovo orientované projekty. Pri tomto opatrení boli oprávnenými žiadateľmi iba obce zaradené do inovačných alebo kohéznych pólov rastu na území cieľa Konvergencia.

Výsledky

Špecifickým cieľom prioritnej osi 4 je : „Posilnenie konkurencieschopnosti sídiel a zvýšenie kvality a bezpečnosti verejných priestranstiev“. Posilnením konkurencieschopnosti sídiel sa zvyšuje aj kvalita života na vidieku podporených obcí. Táto prioritná os je rozdelená do nasledovných skupín aktivít :

Regenerácia sídiel – samostatne dopytovo orientované projekty

Regenerácia sídiel – podpora infraštruktúry bývania Regenerácia sídiel – projekty rozvoja obcí s rómskymi osídleniami vo vidieckom prostredí prostredníctvom obnovy a čiastočného budovania hmotnej infraštruktúry sídiel so segregovanými a separovanými rómskymi osídleniami

Regenerácia sídiel – rozvojové dokumenty na úrovni regiónov NUTS 2 a 3

Regenerácia sídiel – infraštruktúra nekomerčných záchranných služieb

Ako možno z tabuľky 1 vidieť celkovo je pre túto prioritnú os určených 600 657 440,-€ čo predstavuje najvyššiu hodnotu 32,84 % z celkovej alokácie ROP.

Tab. 1

[Alokácia pre prioritné osi ROP]

Prioritná os	EÚ zdroje	SR verejné zdroje	Celkom	EIB	Iné zdroje
Infraštruktúra vzdelávania	417 056 614	73 598 226	490 654 840	0	500 000
Infraštruktúra soc. služieb, sociálnoprávnej ochrany a soc. kurately	211 298 916	37 288 044	248 586 960	0	500 000
Posilnenie kultúrneho potenciálu regiónov a infraštruktúra cestovného ruchu	149 142 432	26 319 253	175 461 685	0	0
Regenerácia sídiel	510 558 824	90 098 616	600 657 440	0	3 000 000
Regionálne komunikácie zaisťujúce dopravnú obsluhu regiónov	161 218 641	28 450 349	189 668 990	0	0
Technická pomoc	45 228 500	7 981 500	53 210 000	0	0
Európske hlavné mesto kultúry – Košice 2013	60 000 000	10 588 236	70 588 236	0	0
Celkom	1 554 503 927	274 324 224	1 828 828 151	0	4 000 000

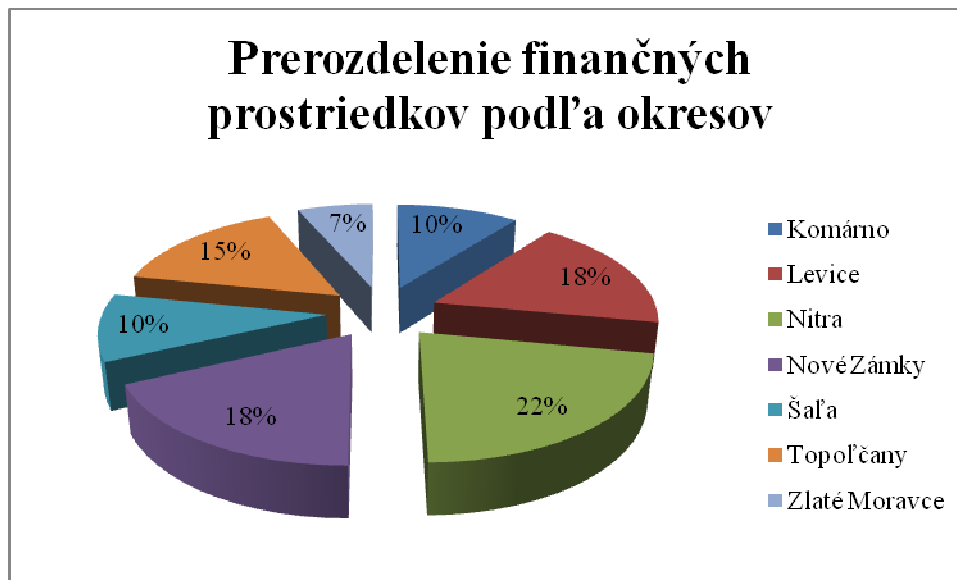
Zdroj : Regionálny operačný program

Regenerácia sídiel – samostatne dopytovo – orientované projekty je zameraná na :

- úpravu verejných priestranstiev a prvkov verejnej zelene
- výstavbu a rekonštrukciu verejných osvetlení
- výstavbu a rekonštrukciu chodníkov a cyklistických trás
- rekonštrukciu miestnych komunikácií
- rekonštrukciu mostov a lávok v nadväznosti na realizáciu investičných aktivít zameraných na miestne komunikácie, chodníky a cyklistické trasy
- rekonštrukciu a výstavbu zastávok
- rekonštrukciu a výstavbu verejných WC
- úpravu a reguláciu povodí v zastavaných územiach obcí a miest, a to v nadväznosti na realizáciu iných investičných aktivít aj v súlade s Návrhom princípov, zásad a rámcových podmienok pre zabezpečenie prevencie pred povodňami, znižovanie povodňových rizík, rizík

sucha, ostatných rizík náhlych prírodných živelných pohrôm a integrovaný manažment povodí schváleným uznesením vlády SR č. 556/2010

- obnova a čiastočné budovanie hmotnej infraštruktúry sídiel vyššie uvedeného zamerania v súvislosti s odstraňovaním následkov povodní z roku 2010 a protipovodňovými aktivitami
V rámci dvoch výziev opatrenia 4.1 Regenerácia sídiel – samostatne dopytovo orientované projekty bolo podporených spolu 94 obcí a 11 miest. Celková suma príspevku z ERDF a štátneho rozpočtu schválená výberovou komisiou predstavuje sumu 70 024 672,36 €. Rozdelenie tejto sumy v rámci okresov Nitrianskeho kraja znázorňuje obrázok č. 1.

Obr. 1

[Prerozdelenie finančných prostriedkov podľa okresov]

Zdroj: vlastné spracovanie, MPRV SR

Ako možno z obrázku č. 1 vidieť najviac finančných prostriedkov v rámci Nitrianskeho kraja smerovalo do okresu Nitra, a to 15 287 607,70 €. Najmenej do Zlatomoraveckého okresu 4 536 787,40 €.

Tab. 2

[Počet schválených žiadostí o NFP]

Okres	Počet miest	Počet obcí	Celkový počet
Komárno	2	8	10
Levice	4	14	18
Nitra	1	23	24
Nové Zámky	2	20	22
Šaľa	1	7	8
Topoľčany	1	15	16
Zlaté Moravce	0	7	7

Spolu	11	94	105
--------------	----	----	-----

Zdroj : vlastné prepočty

Počet podporených obcí je celkovo 105, najviac schválených je z okresu Nitra a najmenej z okresu Zlaté Moravce.

Pri prepočtoch podľa počtu obyvateľov sme zistili, že najvyššiu podporu získali obce v Zlatomoraveckom okrese, a to 519,32 € na jedného obyvateľa a najnižšiu okres Komárno 113,05 € na jedného obyvateľa. Priemerná hodnota podpory na jedného obyvateľa v rámci kraja predstavovala sumu 225,24 €. Z uvedeného možno konštatovať, že iba podporené obce z okresu Nitra a okresu Zlaté Moravce prekročili uvedený priemer.

Tab. 3

[Priemerné náklady na jedného obyvateľa]

Okres	Počet obyvateľov podporených obcí	Priemer na 1 obyvateľa
Komárno	64803	113,05
Levice	74792	164,60
Nitra	54173	282,20
Nové Zámky	96474	131,52
Šaľa	44144	162,03
Topoľčany	52576	203,95
Zlaté Moravce	8736	519,32

Zdroj : vlastné prepočty

Z miest najnižší priemerný náklad na jedného obyvateľa bol 39,11 € a najvyšší 157,08 €. Z obcí najnižší náklad predstavoval sumu 85,38 € na jedného obyvateľa a najvyšší 886,27 €. Z uvedeného vyplýva, že smerovanie podpory do jednotlivých obcí nie je proporcionálne a po skúsenostiach z tohto obdobia by mali byť nastavené také hodnotiace a výberové kritéria, ktoré by túto anomáliu odstraňovali. Aj keď z pohľadu miest najnižší náklad malo najväčšie mesto, ktoré bolo žiadateľom. Toto tvrdenie platilo i pri obciach. Avšak rozdiel v podpore na jedného obyvateľa v rámci obcí je 800,89 € na jedného obyvateľa.

Záver

Príspevok hodnotí využívanie Regionálneho operačného programu – Opatrenia 4.1 Regenerácia sídel v rámci Nitrianskeho kraja. Ako možno z výsledkov vidieť, podpora do jednotlivých okresov nebola proporcionálna. Veľké rozdiely v hodnote príspevku

z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a štátneho rozpočtu na jedného obyvateľa poukazujú na nie najlepšie nastavenie hodnotiacich a výberových kritérií v rámci tohto operačného programu. Najvyšší objem z finančnej alokácie pre Nitriansky samosprávny kraj bol v okrese Nitra, následne v okresoch Komárno a Levice. Záverom možno konštatovať, že aj keď rozdelenie finančných prostriedkov nebolo proporcionálne, tieto prispievajú k zvyšovaniu kvality života na vidieku.

Použitá literatúra

1. Výročné správy Regionálneho operačného programu
  2. <http://www.ropka.sk/sk/vyroczne-spravy/>
  3. Regionálny operačný program
http://www.ropka.sk/download.php?FNAME=1312783762.upl&ANAME=Regionálny_operacny_program_verzia_2_schvalena_2_8_2011.zip
-

Ing. Mário Pätoprstý, PhD., Obec Velušovce, 95501 Velušovce 181, email :
mario.patoprsty@stonline.sk